

BLUETONGUE-VIRUS (BLAUWTONG)

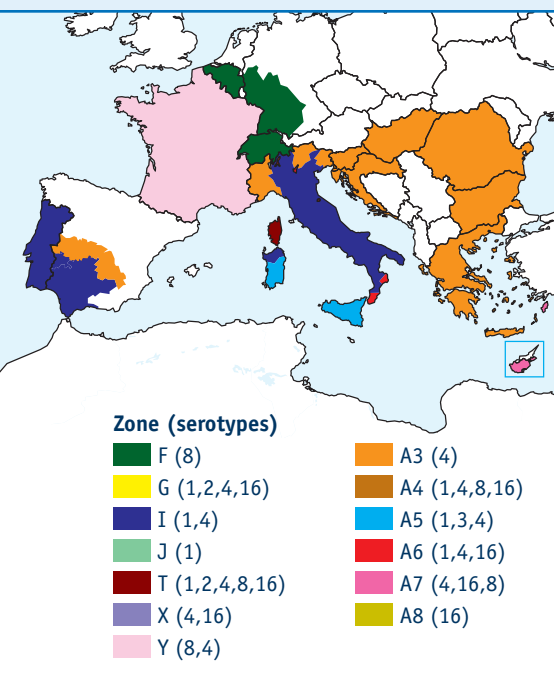
Beschadigt de bloedvaten

Symptomen

Hoge koorts, zwelling en ontsteking van mond- en neusslijmvlies

Laatste uitbraak in Nederland

2008

WAT IS BLUETONGUE?

Bluetongue of blauwtong is een virusziekte van herkauwers die wordt overgebracht door verschillende *culicoides*-soorten. Het virus vermeerdt zich in bloedvormende organen en in cellen die de binnenbekleding vormen van bloedvaten. Beschadiging van bloedvaten leidt tot bloedstolling of het uittreden van bloedvloei-stof en zwelling. Bij ernstige zwelling en circulatieproblemen kan zuurstoftekort ontstaan en als gevolg daarvan soms een blauwe tong. Daaraan ontleent de ziekte haar naam.

BLUETONGUEVIRUS 2019

WEL OF NIET VACCINEREN?

Na de uitbraak van bluetongue in 2015, veroorzaakt door BTV-8 in Frankrijk, heeft deze infectie zich geleidelijk uitgebreid. Eerst binnen Frankrijk, maar in 2018 ook naar Zwitserland, Duitsland en België. Hierdoor neemt de kans op introductie van BTV-8 in Nederland verder toe. Vaccinatie is toegestaan en veehouders beslissen zelf of ze wel of niet gaan vaccineren.

Bluetongue is een virusziekte van herkauwers. Het virus vermeerdt zich in bloedvormende organen en in de cellen die de binnenbekleding vormen van bloedvaten. Beschadiging van de bloedvaten leidt tot bloedstolling, het uittreden van bloedvloei-stof, zwelling en zuurstoftekort. Rundvee vormt het natuurlijke reservoir van het virus. Bluetongue verspreidt zich niet via diercontact, maar verschillende *Culicoides*-soorten brengen het virus over van de ene naar de andere herkauwer. Zieke dieren hebben hoge koorts die dagen kan aanhouden, ontsteking van mond- en neusslijmvlies, oedemen, verhoogde doorbloeding en overvulling van de kroonranden en spierbeschadiging. Hoewel alle herkauwers gevoelig zijn, komen ernstige klinische verschijnselen vooral voor bij het schaap.

Geschiedenis

Bluetongue komt waarschijnlijk al meer dan twee eeuwen voor in Afrika. Aan het eind van de achttiende eeuw deed de ziekte zich voor bij uit Europa ingevoerde Merino's en daarbij werd meer dan dertig procent van de schapen ziek. Meer dan negentig procent van de zieke dieren overleefde de ziekte niet. De eerste uitbraak buiten Afrika deed zich voor op Cyprus in 1943. Kort daarna brak de ziekte ook uit in Israël, Turkije en waarschijnlijk Syrië. In 1948 kwam bluetongue voor het eerst voor in de Verenigde Staten. Van 1956 tot 1960 waren er ernstige uitbraken in Spanje en Portugal. In 1977 werd het bluetonguevirus geïsoleerd in Australië.

Nederland kreeg in 2006 voor de eerste keer te maken met bluetongue. Het oorzakelijk virus was bluetongue virus serotype 8 (BTV-8), een virustype dat daarvoor niet eerder in Europa was voorgekomen. In 2007 kwam bluetongue terug, niet alleen eerder in het jaar, maar ook veel uitgebreider en heftiger: meer besmette bedrijven, een groter deel van Nederland besmet, meer zieke dieren per bedrijf en meer sterfte. Alleen al in de tweede helft van 2007 stierven ruim 27.000 schapen aan bluetongue. In 2008 kwamen nog zestig uitbraken voor. Daarna was de ziekte verdwenen.

Meerdere virushaarden in Europa

In Europa zijn meerdere haarden van bluetongue aanwezig met verschillende serotypes. In augustus 2015 meldde Frankrijk opnieuw een uitbraak van BTV-8. Opvallend bij deze uitbraak is het lage aantal dieren met klinische verschijnselen. Wel lijkt de laatste maanden sprake van meer gevallen van zogenaamde verticale transmissie bij runderen: overdracht van het virus van koe op kalf. Geleidelijk heeft deze BTV-8 infectie zich uitgebreid; eerst binnen Frankrijk, maar in 2018 ook naar Zwitserland, Duitsland en België. Daarnaast speelt in Italië sinds november 2017 BTV-3, een virustype dat daarvoor niet in Europa is voorgekomen. In de loop van 2018 heeft verspreiding van BTV-3 plaatsgevonden naar Sardinië. In Europa komen nu de volgende acht serotypes voor: BTV-1, -2, -3, -4, -6, -8, -9 en -16.

Verwachtingen

GD en WBVR hebben eind 2015 een bijeenkomst voor experts gehouden en deze groep heeft toen geconcludeerd dat de kans

op introductie van BTV-1, 2, 9 en 16 in Nederland klein was. De kans op introductie van BTV-4 werd hoger ingeschat. De kans op introductie van BTV-8 werd weer hoger ingeschat dan die van BTV-4. Dit geldt in grote lijnen nog steeds, maar door de uitbreiding van BTV-8 naar Duitsland en België is de kans op introductie in Nederland verder toegenomen.

Wel of niet vaccineren?

De recente verspreiding van BTV-8 naar Duitsland en België zorgt voor een toenemende kans op een introductie in Nederland. Alleen massale vaccinatie kan een uitbraak in Nederland voorkomen, maar ervaringen uit het verleden leren dat veehouders dat niet op vrijwillige basis doen. De beperkte ziektelast van de huidige uitbraak maakt dat de kosten van vaccinatie waarschijnlijk niet opwegen tegen de directe schade van een infectie. Een veehouder die helemaal geen risico wil lopen doet er verstandig aan om zijn dieren wel te laten vaccineren. Kortom: iedere veehouder moet zelf de beslissing nemen.

